

Finančné riaditeľstvo SR

34/DZPaU/2022/I

Informácia

o novele zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (Zákon č. 496/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony)

Národná rada Slovenskej republiky dňa 6. decembra 2022 schválila zákon č. 496/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 496/2022 Z. z.“).

Zákon č. 496/2022 Z. z. v článku I **s účinnosťou od 1. januára 2023** mení a dopĺňa z pohľadu tuzemských fyzických a právnických osôb ustanovenia § 9 ods. 2 písm. y), § 17 ods. 8 písm. a) a ods. 12 písm. b) a c), § 19 ods. 2 písm. h) siedmy bod, § 20 ods. 2 písm. c), § 20 ods. 8, 11, 12, 24, § 32 ods. 6 písm. e), § 33, § 39 ods. 9 písm. b), § 49a ods. 1 a ods. 2, § 49a ods. 12 a ods. 13, § 52zzn ods. 1, ods. 15 a ods. 16, § 52zzo ods. 2, § 52zpz zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“).

Zmeny v zákone o dani z príjmov sa týkajú nasledujúcich ustanovení:

Úpravou ustanovenia **§ 9 ods. 2 písm. y)** zákona o dani z príjmov sa od dane z príjmov fyzickej osoby oslobodzuje aj hodnota ubytovania a dopravy poskytnutá držiteľom poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti v súvislosti s účasťou poskytovateľa zdravotnej starostlivosti na sústavnom vzdelávaní podľa § 42 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“).

Od 1. januára 2023 je od dane oslobodené:

- nepeňažné plnenie poskytnuté držiteľom vo forme hodnoty stravy poskytnutej poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti na odbornom podujatí určenom výhradne na vzdelávací účel a
- nepeňažné plnenie poskytnuté držiteľom poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti vo forme účasti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti na sústavnom vzdelávaní podľa § 42 zákona č. 578/2004 Z. z. vrátane hodnoty ubytovania a dopravy poskytnutej v súvislosti s týmto vzdelávaním.

V **§ 19 ods. 2 písm. h) siedmy bod** zákona o dani z príjmov sa medzi prípady, kedy je možné uznať odpis menovitej hodnoty pohľadávky do daňových výdavkov, dopĺňa aj prípad zániku pohľadávky v dôsledku jej úplného alebo čiastočného odpustenia pri verejnej alebo neverejnej preventívnej reštrukturalizácii podľa zákona č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o riešení hroziaceho úpadku“).

Účelom zákona o riešení hroziaceho úpadku je legislatívne upraviť nástroje napomáhajúce riešiť hroziaci úpadok z dôvodu hroziacej platobnej neschopnosti dlžníka, ktorý je právnickou osobou, a to verejnú preventívnu reštrukturalizáciu a neverejnú preventívnu reštrukturalizáciu.

Jedným z opatrení preventívneho reštrukturalizačného konania je aj odpustenie záväzku dlžníka, kedy je u veriteľa pohľadávka v rozsahu, v akom je odpustenie záväzku podľa reštrukturalizačného plánu potvrdené súdom, považovaná za daňový výdavok podľa § 19 ods. 2 písm. h) siedmy bod zákona o dani z príjmov.

V nadväznosti na uvedené dochádza aj k legislatívno-technickej úprave v ustanoveniach **§ 17 ods. 8 písm. a) a § 17 ods. 12 písm. b) a c)** zákona o dani z príjmov a dopĺňa sa **poznámka pod čiarou k novému odkazu 88aab** odkazujúca na zákon o riešení hroziaceho úpadku.

V **§ 20 ods. 2 písm. c)** zákona o dani z príjmov a v **§ 20 ods. 11, 12 a 24** zákona o dani z príjmov sa v súvislosti so zavedením inštitútu verejného alebo neverejného preventívneho reštrukturalizačného konania dopĺňa možnosť zahrnovania tvorby opravných položiek k pohľadávkam voči dlžníkovi vo verejnej alebo neverejnej preventívnej reštrukturalizácii do daňových výdavkov (obdobne ako v prípade klasickej úpadkovej reštrukturalizácie) vrátane pohľadávky z istiny z nesplateného úveru u daňovníka podľa § 20 ods. 4 zákona o dani z príjmov a pohľadávky z istiny zo spotrebiteľského úveru.

Daňovým výdavkom je tvorba opravných položiek k pohľadávkam zahrnutým do zdaniteľných príjmov, a to najviac do výšky menovitej hodnoty pohľadávok alebo uhradenej obstarávacej ceny pohľadávok vrátane príslušenstva, ak bolo zahrnuté do základu dane.

V prípade bánk sa vychádza z rozdielu medzi hodnotou pohľadávok uvedených v zozname veriteľov podľa zákona o riešení hroziaceho úpadku a ich hodnotou zahrnutou do výdavkov podľa § 20 ods. 4 zákona o dani z príjmov.

V nadväznosti na prijatie nového medzinárodného štandardu finančného výkazníctva IFRS 17 – Poistné zmluvy, ktorý nahrádza dočasný IFRS 4 – Poistné zmluvy, dochádza k súvisiacej úprave ustanovenia **§ 20 ods. 8** zákona o dani z príjmov upravujúceho zahrnovanie technických rezerv vytváraných v poisťovníctve do daňových výdavkov tak, ako sú zaúčtované v účtovníctve podľa § 30a a § 30b zákona č. 80/1997 Z. z. v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti dochádza k úprave znenia **poznámky pod čiarou k odkazu 97** a zároveň sa vypúšťajú **poznámky pod čiarou k odkazu 97a a 97b**.

V ustanoveniach **§ 49a ods. 1** zákona o dani z príjmov sa upravuje spôsob registrácie daňovníkov na daň z príjmov. Správca dane bude od 01.01.2023 registrovať daňovníkov z úradnej moci na základe údajov uvedených v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, ktoré boli do tohto registra prevzaté z obchodného registra, živnostenského registra alebo z iných registrov.

V súlade s **§ 49a ods. 2** zákona o dani z príjmov doteraz neregistrované fyzické osoby, ktoré začnú vykonávať inú samostatnú zárobkovú činnosť alebo prenajímať na území Slovenskej republiky nehnuteľnosť (okrem pozemku), majú povinnosť požiadať správcu dane o registráciu.

V súvislosti s úpravou znenia § 49a ods. 2 zákona o dani z príjmov dochádza k vypusteniu poznámky pod čiarou k odkazu 136ah.

V **§ 49a ods. 12 a ods. 13** zákona o dani z príjmov sa ustanovuje oznamovacia povinnosť daňovníkov v prípade zmien skutočností zakladajúcich povinnosť registrácie a v prípade zániku daňovej povinnosti. Vymedzuje sa tiež povinnosť daňovníka požiadať o zrušenie registrácie v prípade, ak nastanú skutočnosti, ktoré majú za následok zrušenie registrácie.

V ustanovení **§ 52zpz ods. 1** zákona o dani z príjmov sa určujú podmienky zahrnutia úprav podľa § 17 ods. 2 písm. d) zákona o dani z príjmov vyplývajúce z IFRS 9 a IFRS 17 do základu dane. Zároveň sa ustanovujú podmienky uplatnenia § 17 ods. 15 zákona o dani z príjmov v prípade zrušenia technických rezerv vytvorených do nadobudnutia účinnosti zákona č. 496/2022 Z. z.

V tejto súvislosti sa dopĺňa **poznámka pod čiarou k novému odkazu 157**.

Najzávažnejšie zmeny a úpravy, ktoré sa týkajú sumy daňového zvýhodnenia na vyživované dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti (ďalej len „daňový bonus“) a jeho výpočtu od 1. januára 2023 boli vykonané v **§ 32 ods. 6 písm. e)**, **§ 33**, **§ 39 ods. 9 písm. b)**, **§ 52zpz ods. 1, 15 a 16**, **§ 52zo ods. 2**, **§ 52zpz ods. 2 až 8 zákona o dani z príjmov**.

Z dôvodu právnej istoty daňovníkov v nadväznosti na viaceré úpravy podmienok pre uplatnenie daňového bonusu od 1. januára 2023 sa uvádza celé znenie § 33 zákona o dani z príjmov.

Suma daňového bonusu, o ktorú sa znižuje daň, je ustanovená v **§ 33 ods. 1** zákona o dani z príjmov. V súlade s prechodným ustanovením **§ 52zpz ods. 6** sa § 33 ods. 1 zákona o dani z príjmov účinný od 1. januára 2023 prvýkrát použije až pri uplatňovaní nároku na daňový bonus za kalendárny mesiac január 2025. Sumu daňového

bonusu, ktorú si daňovník uplatní od 1. januára 2023 do 31. decembra 2024 ustanovuje prechodné ustanovenie § 52zpz ods. 4 zákona o dani z príjmov. Znamená to, že ak v období od 1. januára 2023 do 31. decembra 2024 jednotlivé ustanovenia zákona o dani z príjmov odkazujú na § 33 ods. 1, potom je potrebné namiesto § 33 ods. 1 uplatniť § 52zpz ods. 4 zákona o dani z príjmov. Na prechodné obdobie dvoch rokov sa na vyživované deti do 18 rokov zvyšuje suma daňového bonusu na 140 € a od 1. januára 2023 sa suma daňového bonusu na vyživované deti nad 18 rokov zvyšuje na 50 €.

V súlade s **§ 33 ods. 8** zákona o dani z príjmov sa umožní daňovníkovi douplätňovať daňový bonus v prípade, ak jeho základ dane (čiastkový základ dane) z príjmov podľa § 5 alebo základ dane (čiastkový základ dane) z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov alebo ich úhrn (ďalej len „vymedzený základ dane“) nepostačuje na uplatnenie sumy daňového bonusu ustanoveného v § 33 ods. 1 zákona o dani z príjmov (pre roky 2023 a 2024 pôjde o sumy ustanovené v § 52zpz ods. 4 zákona o dani z príjmov). Tento daňovník si na účely uplatnenia daňového bonusu môže sčítavať svoj vymedzený základ dane spolu s vymedzeným základom dane druhej oprávnenej osoby, ktorá žije v domácnosti s vyživovaným dieťaťom, pričom toto navýšenie vykoná sám daňovník výlučne cez daňové priznanie. Ak druhá oprávnená osoba spĺňa podmienky pre uplatnenie daňového bonusu len časť zdaňovacieho obdobia, potom si daňovník zvýši vyššie uvedený základ dane len o pomernú časť vymedzeného základu dane druhej oprávnenej osoby zodpovedajúcu pomernej časti pripadajúcej k počtu mesiacov, na začiatku ktorých táto druhá oprávnená osoba splnila podmienky na uplatnenie daňového bonusu. Takýto postup sa prvýkrát použije za zdaňovacie obdobie 2023.

Vzhľadom na túto legislatívnu úpravu daňovník, ktorý podáva daňové priznanie a uplatňuje postup podľa § 33 ods. 8 zákona o dani z príjmov je povinný uviesť v tomto daňovom priznaní aj osobné údaje o druhej oprávnenej osobe, o ktorej základ dane si zvyšuje svoj základ dane na účely uplatnenia daňového bonusu (**§ 32 ods. 6 zákona o dani z príjmov**).

Možnosť uplatnenia daňového bonusu sa nemení pre daňovníka s obmedzenou daňovou povinnosťou. Pokiaľ si však daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou uplatňuje nárok na daňový bonus a výška jeho základu dane nepostačuje na uplatnenie daňového bonusu v plnej sume ustanovenej v § 33 ods. 1 (pre roky 2023 a 2024 pôjde o sumy ustanovené v § 52zpz ods. 4 zákona o dani z príjmov), môže si rovnako pre účely daňového bonusu pripočítať aj základ dane druhej oprávnenej osoby, ktorá s ním vyživuje dieťa, ale len v prípade, ak aj táto druhá oprávnená osoba splnila podmienku uvedenú v **§ 33 ods. 9 zákona o dani z príjmov**, t. j. úhrn jej zdaniteľných príjmov zo zdrojov na území Slovenskej republiky v príslušnom zdaňovacom období tvorí najmenej 90 % zo všetkých príjmov tohto daňovníka, ktoré mu plynú zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí.

Ustanovením **§ 33 ods. 10** a **§ 52zpz ods. 15** zákona o dani z príjmov sa zavádza nový postup výpočtu daňového bonusu v prípadoch, ak v priebehu zdaňovacieho obdobia sa mení počet vyživovaných detí. Ak dôjde v priebehu zdaňovacieho obdobia k zmene počtu vyživovaných detí, na ktoré sa uplatňuje daňový bonus, výška nároku na daňový bonus sa uplatní ako úhrn nárokov na daňový bonus vypočítaných podľa § 33 ods. 6 zákona o dani z príjmov v pomernej výške zodpovedajúcej počtu mesiacov, v ktorých daňovník vyživoval príslušný počet detí, na ktoré si uplatňuje daňový bonus. Postup podľa § 52zpz ods. 15 zákona o dani z príjmov sa použije pri podaní daňového priznania za rok 2022 podanom v roku 2023, resp. pri vykonaní ročného zúčtovania preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti za rok 2022.

Príklad

Daňovník za rok 2022 dosiahne len zdaniteľné príjmy podľa § 5 alebo § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov v sume 19 000 € a vykáže základ dane z týchto príjmov v sume 16 454 € (činnosť vykonával v mesiacoch január až december 2022). Daňovník má jedno dieťa vo veku 9 rokov a druhé dieťa vo veku 18 rokov, ktoré v máji 2022 zmaturovalo (osemnásťročné dieťa sa považuje za vyživované do augusta 2022). Akú výšku daňového bonusu si daňovník uplatní v ročnom zúčtovaní alebo v daňovom priznaní za rok 2022?

Za zdaňovacie obdobie 2022 má daňovník nárok na daňový bonus v sume 903,02 € z toho za prvý polrok 403,02 € a za druhý polrok v sume 500 €. Výpočet daňového bonusu je nasledovný:

I. polrok 2022

Suma daňového bonusu podľa § 33 zákona o dani z príjmov na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov = 43,60 €
a na dieťa vo veku nad 15 rokov = 23,57 €.

Za I. polrok 2022 má daňovník nárok na daňový bonus v sume 403,02 € [(43,60 € + 23,57 €) × 6 mesiacov].

II. polrok 2022

Suma daňového bonusu podľa § 33 zákona o dani z príjmov na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov = 43,60 € a na dieťa vo veku nad 15 rokov = 23,57 € a podľa § 52zzn zákona o dani z príjmov na dieťa vo veku do 15 rokov = 70 € a na dieťa vo veku nad 15 rokov = 40 €.

Výpočet daňového bonusu podľa § 33 zákona o dani z príjmov
[(43,60 € × 6 mesiacov) + (23,57 € × 2 mesiace)] = 308,74 €.

Výpočet daňového bonusu podľa § 52zzn zákona o dani z príjmov
[(70 € × 2 mesiace) + (40 € × 2 mesiace)] = 220 €; max. 27 % z ½ základu dane 8 227 € = 2 221,29 €, 2 221,29 € / 6 = 370,22 €; 370,22 € × 2 = 740,44 €] + [70 € × 4 = 280 €; max. 20 % z ½ základu dane 8 227 € = 1 645,40 €; 1 645,40 € / 6 = 274,23 €; 274,23 € × 4 = 1 096,92 €] = 500 €.

Za II. polrok 2022 má daňovník nárok na daňový bonus v sume 500 €, čo je výhodnejšia suma daňového bonusu vypočítaná podľa § 52zzn zákona o dani z príjmov.

Poznámka: vzhľadom na legislatívnu úpravu zákona o dani z príjmov výpočet daňového bonusu v prípade zmeny počtu detí v priebehu II. polroka 2022 uvedený v **informácii k zákonu č. 232/2022 Z. z. o financovaní voľného času dieťaťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 19/DZPaU/2022/I** z júla 2022 neplatí.

V súlade s **§ 33 ods. 11** a **§ 52zzn ods. 16** zákona o dani z príjmov, ak bol daňovníkovi v priebehu zdaňovacieho obdobia zamestnávateľom priznaný vyšší nárok na daňový bonus podľa zákona o dani z príjmov ako mu vznikne pri prepočítaní po skončení zdaňovacieho obdobia, nestráca nárok na už priznaný daňový bonus.

V súlade s **§ 39 ods. 9 písm. b)** zákona o dani z príjmov na účely kontroly správnosti pri uplatňovaní nároku na daňový bonus bude zamestnávateľ v IV. a V. časti hlásenia o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti poskytnutých jednotlivým zamestnancom bez ohľadu na to, či ide o peňažné plnenie alebo nepeňažné plnenie za uplynulé zdaňovacie obdobie, o zrazených preddavkoch na daň a o zamestnaneckej prémie, o daňovom bonus a o daňovom bonuse na zaplatené úroky (ďalej len „hlásenie“) uvádzať aj osobné údaje o deťoch, na ktoré si zamestnanec uplatnil nárok na daňový bonus. Osobné údaje o deťoch, na ktoré si zamestnanec uplatnil daňový bonus prvýkrát uvedie zamestnávateľ v hlásení za zdaňovacie obdobie 2022.

V súlade s článkom V zákona č. 496/2022 Z. z. ustanovenia § 9 ods. 2 písm. y), § 17 ods. 8 písm. a) a ods. 12 písm. b) a c), § 19 ods. 2 písm. h) siedmy bod, § 20 ods. 2 písm. c), § 20 ods. 8, 11, 12, 24, § 21a ods. 1 a ods. 4, § 32 ods. 6 písm. e), § 33, § 39 ods. 9 písm. b), § 49a ods. 1 a ods. 2, § 49a ods. 12 a ods. 13, § 52zzn ods. 1, ods. 15 a ods. 16, § 52zzo ods. 2, § 52zpz zákona o dani z príjmov **nadobúdajú účinnosť 1. januára 2023.**

Informácie o zmenách zákona o dani z príjmov týkajúce sa medzinárodného zdaňovania a transferového oceňovania sú predmetom samostatnej informácie.

Vypracoval: *Odbor daňovej metodiky FR SR*
December 2022